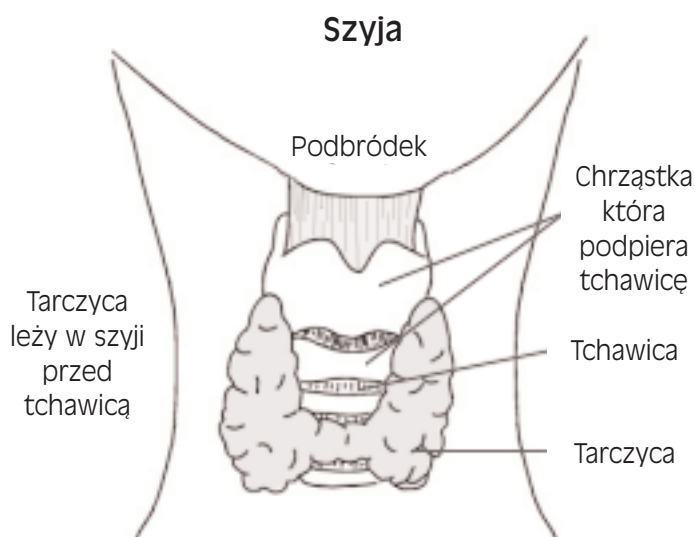

Niedoczynność tarczycy oznacza obniżony poziom hormonu tarczycy. To może powodować różne objawy. Leczenie jest zazwyczaj łatwe i skuteczne.

Co to jest niedoczynność tarczycy?

Tyroksyna - to nazwa chemiczna hormonu tarczycy produkowanego przez gruczoł tarczowy na szyji. Rozprowadzany on jest po całym ciele drogą krwionośną i pomaga utrzymywać funkcje ciała (metabolizm - przemiana materii) na właściwym poziomie.

Niedoczynność tarczycy występuje wtedy gdy tarczyca nie produkuje dość tyroksyny. To powoduje spowolnienie wielu funkcji życiowych (przeciwnie do nadczynności tarczycy kiedy występuje nadmiar tyroksyny i wiele funkcji życiowych jest przyspieszonych.) Wiele komórek i tkanek ciała potrzebuje tyroksyny by utrzymać ich prawidłowe funkcjonowanie.

Kto może mieć niedoczynność tarczycy?

U około 1 na 50 kobiet i 1 na 100 mężczyzn pojawia się niedoczynność tarczycy w pewnym okresie ich życia - niezależnie od wieku. Najczęściej dotyczy to dorosłych, ale może się zdarzyć w każdym wieku i częściej występuje to rodzinnie. Jeżeli pacjent ma niedoczynność tarczycy, należy poinformować o tym dzieci a zwłaszcza córki, aby zwracały uwagę na te objawy w dorosłym życiu. Nie wszystkie dzieci ludzi z niedoczynną tarczycą będą miały tę chorobę, ale ich szansa na to jest większa niż u przeciętnej osoby.

Jakie są objawy niedoczynności tarczycy?

Wiele objawów jest spowodowana niskim poziomem tyroksyny. W gruncie rzeczy wszystko jest spowolnione. Ale nie wszystkie objawy wystąpią we wszystkich przypadkach.

- Objawy występujące najczęściej to: zmęczenie, przybieranie na wadze, zaparcia, uczucie zimna, sucha skóra, matowe i suche włosy, zatrzymywanie wody w tkankach, spowolnienie umysłowe i depresja.
- Mniej częste objawy to: zgrubienie głosu, nieregularne obfite miesiączki i niepłodność u kobiet. Bóle nadgarstka, drętwienie ręki, utrata pamięci i utrata poczucia rzeczywistości u ludzi starszych.
- Jeżeli ktoś ma anginę (dusznicę bolesną) serca, to bóle serca mogą być częstsze.

Jednakże wszystkie te objawy mogą być spowodowane również przez inne czynniki i czasami diagnoza nie jest tak oczywista. Objawy zazwyczaj rozwijają się powoli i stopniowo. Pogarszają się w ciągu miesięcy i lat, wraz ze stopniowym zmniejszaniem się poziomu tyroksyny.

Co powoduje niedoczynność tarczycy?

Najczęstsza przyczyna leży we własnym układzie odpornościowym (autoimmunologicznym). Układ ten produkuje przeciwciała by zwalczać bakterie, wirusy i inne infekcje. U ludzi z chorym układem odpornościowym przeciwciała atakują tkanki własnego ciała. Większość ludzi z niedoczynnością tarczycy wytwarza przeciwciała, które atakują własną tarczycę. Tarczyca nie może wtedy wytworzyć dosyć tyroksyny co stopniowo prowadzi do jej niewydolności. Uważa się że jakiś nieznaną bodziec sprawia, że własny układ immunologiczny przestawia swoją działalność na wytwarzanie przeciwciał przeciw swej tarczycy. Bodziec ten jest jednak nieznaną.

Inne mniej znane przyczyny to na przykład:

- Rzadkie hormonalne problemy, które odbijają się na tarczycy.
- Skutki uboczne niektórych leków (np. AMIODARONE i LITHIUM).
- Zabieg chirurgiczny lub radioaktywne leczenie tarczycy (ze względu na inne problemy).
- niektóre dzieci rodzą się z niedoczyzną tarczycą (to jest wrodzona niedoczynność).

Jak można rozpoznać niedoczynność tarczycy?

Badanie krwi daje to rozpoznanie. Normalny wynik badania krwi wyklucza niedoczynność tarczycy jeżeli objawy sugerowały możliwość takiej diagnozy. Badanie krwi na poziom hormonu przysadki (TSH) stymulującego tarczycę do produkcji tyroksyny. Jeżeli poziom tyroksyny we krwi jest niski, przysadka mózgowa wydziela więcej TSH, co z kolei ma stymulować tarczycę do zwiększonej produkcji. Dlatego zwiększony poziom TSH oznacza, że gruczoł tarczycowy jest nieaktywny i nie produkuje dosyć tyroksyny.

Jakie się leczy niedoczynność tarczycy?

Zazwyczaj jest to podawanie tabletek tyroksyny codziennie. To zastępuje niedobór tyroksyny, której tarczyca nie wydziela wystarczająco. Większość ludzi, w krótkim czasie po rozpoczęciu leczenia czuje się dużo lepiej. To jest najczęstszy sposób leczenia (w rzadkich przypadkach może być potrzebne jeszcze leczenie dodatkowe). Najczęściej to ulega samoistnej poprawie. Jakkolwiek doradza się powtarzać badanie krwi raz na rok, ponieważ wtedy jest większa szansa na wystąpienie długotrwałej niedoczynności tarczycy w przyszłości.

Jaka jest prawidłowa dawka tyroksyny?

U większości dorosłych od 50 do 200 mikrogramów dziennie. Na początku przepisywana jest niska dawka i stopniowo jest powiększana. Badania krwi powtarzane są co kilka miesięcy i dawki mogą ulec zmianie. Jeżeli poziom TSH we krwi będzie normalny

oznacza to że ilość tyroksyny z tabletek jest prawidłowa. Wtedy zazwyczaj sprawdza się poziom TSH raz na rok. W wieku 70-80 lat być może trzeba obniżyć dawkę tyroksyny, a także jeżeli zmiana wagi ciała jest większa niż ok. 7kg w związku z dietą, lub ciążą wtedy badanie krwi powinno się powtórzyć częściej niż rutynowo raz na rok.

Co robić jeżeli zapomni się wziąć tabletkę?

Każdemu się to może zdarzyć. Nie martwić się. Jedna tabletką nie zrobi dużej różnicy. Jednakże powinno się brać to leczenie regularnie jeżeli nie będzie się brać tabletek przez kilka dni objawy stopniowo powrócą.

Jak długo ma trwać leczenie?

Dla większości ludzi - do końca życia. Tylko czasami proces chorobowy ulegnie zahamowaniu. To jest jednak rzadkie i dotyczyć może następujących sytuacji:

- *Dzieci.* Czasami niedoczynność tarczycy jest przejściowa ale nie u dzieci z wrodzoną niedoczynnością.
- *Ciąża.* U 1 na 20 kobiet może wystąpić zaburzenia tarczycy do roku po porodzie.

Czy są jakieś skutki uboczne tego leczenia?

Zazwyczaj nie. Tyroksyna w tabletkach zastępuje naturalny hormon. Jeżeli jednak pacjent ma anginę serca, może się zdarzyć, że bóle pogorszą się na początku leczenia. Trzeba o tym powiedzieć lekarzowi. Jeżeli tyroksyny będzie za dużo, może to prowadzić do wystąpienia objawów nadczynności tarczycy takich jak palpacja, biegunka, pobudliwość czy zaczerwienienie się. Właśnie dlatego zaczynamy leczenie od małych dawek stopniowo je zwiększając. Dlatego też potrzebne jest badanie krwi żeby sprawdzić czy dawka tyroksyny jest odpowiednia.

Bezpłatne leczenie

Niedoczynność tarczycy uprawnia do leczenia bezpłatnego w pełnym zakresie niezależnie czy jest to związane z niedoczynnością tarczycy czy nie. Zapytaj aptekarza o formy do wypełnienia do uprawnionych świadczeń.

PODSUMOWANIE

- Niedoczynność tarczycy jest częsta.
- Objawy pojawiają się stopniowo (można je mylić z innymi schorzeniami).
- Leczenie tabletkami tyroksyny jest zwykle łatwe i skuteczne.
- Leczenie zazwyczaj trwa przez całe życie.
- Raz na rok potrzebne jest badanie krwi (jeżeli zażywasz tabletki tyroksyny).

© EMIS & PIP 2002, Updated September 2001

Translated by:

POLISH MEDICAL ASSOCIATION
20 Princes Gate, London SW7 1PT